

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Δημήτρης Λακασάς

Επιχειρηματίας, πρόεδρος Συνδέσμου Εξαγωγέων

«Ολέθρια για την Ελλάδα η επιστροφή στη δραχμή»

■ Αλεξάνδρα Γούτα

Στις διεθνείς αγορές πρέπει να προσφέρουμε τη λογική του «πακέτου»: οργανωμένα ελληνικά consortiums, αποτελούμενα από το μελετητή, την τεχνική εταιρία και τον προμηθευτή δομικών υλικών

Το ελληνικό brand name στη διεθνή αγορά έχει ισχυρή αναγνωρισιμότητα, αλλά με πολύ αρνητική εικόνα.

Δημιουργήσαμε πολύ κακό όνομα στα δομικά υλικά το 2010, σε ότι αφορά τη συνέπεια των παραδόσεων μας, με τις επαναληπτικές απεργίες των λιμενικών, των οδηγών φορτηγών κλπ

Αυτό που χρειάζεται για τα δομικά υλικά είναι η χρήση κινήτρων και να αποκτήσουν τα απαραίτητα σήματα συμμόρφωσης για να μπορούν να βγουν επιθετικά στις αγορές.

Στην προηγμένη Σουηδία, ένα στα τέσσερα συστήματα φωτισμού ασφαλείας φέρει την υπογραφή της «Olympria Electronics». Στο αεροδρόμιο της Φρανκφούρτης, τα προϊόντα της ίδιας εταιρίας έκαψαν την παραδοσιακή γερμανική δυσπιστία απέναντι στις τεχνολογίες «made in Greece» και έβαλαν το ελληνικό brand στην καρδιά της «πατρίδας» των ηλεκτρονικών υψηλής ποιότητας. Η βορειοελλαδική εταιρία, που εδρεύει στο 72ο κλμ της παλαιάς εθνικής οδού Θεσσαλονίκης-Κατερίνης, στο ύψος του Μακρυγιάλου Πιερίας, έχει επίσης τοποθετήσει τα προϊόντα της σε ξενοδοχεία Hilton και Sheraton ανά τον κόσμο και στο κεντρικό κτήριο της παγκόσμιας έκθεσης EXPO της Λισαβόνας, αλλά και στο Ντουμπάι και σε άλλες χώρες του εξωτερικού.

Ο άνθρωπος στο «τιμόνι» της, ο Δημήτρης Λακασάς, πρόεδρος του Συνδέσμου Εξαγωγέων Β. Ελλάδος (ΣΕΒΕ), εξηγεί στο «Τ» πώς η Olympria Electronics πέτυχε ότι μοιάζει με άπιαστο όνειρο για μια ελληνική -και ιδίως βορειοελλαδική- εταιρία.

Επίσης, μιλάει για τα κακώς κείμενα στην αναγνώριση της καινοτομίας στην Ελλάδα και για τη ζημία που υπέστη το brand των ελληνικών δομικών υλικών το 2010, με τις επαναληπτικές απεργίες των λιμενικών, των οδηγών φορτηγών κλπ.

Προτείνει ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης δραστηριότητας, δράσης και στόχευσης για τις εξαγωγές δομικών υλικών, ιδιαίτερα στις αναδυόμενες αγορές του Κόλπου, της Τουρκίας και της Ρωσίας. Εξηγεί πώς οι αυστηροί έλεγχοι στην ελληνική αγορά θα μπορούσαν να μειώσουν ακόμη και κατά 5% το έλλειμμα των τρεχουσών συναλλαγών της χώρας...

Ο ίδιος εισηγείται τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης αρχής για τον έλεγχο και την ποιότητα της αγοράς δομικών υλικών, στελεχωμένης από μηχανικούς του ΤΕΕ.

Ζητά απευθείας προσφυγή των επιχειρήσεων -χωρίς διαμεσολάβηση τραπεζών- στα νέα ταμεία ενίσχυσης της εξωστρέφειας και της επιχειρηματικότητας, μιλάει για το νέο εκθεσιακό κέντρο της ΔΕΘ και εξηγεί γιατί τυχόν επιστροφή της Ελλάδας στη δραχμή θα ήταν ολέθρια...

■ Από τη Σουηδία μέχρι τη Γερμανία κι από το Ντουμπάι μέχρι την Πορτογαλία, η Olympria Electronics δηλώνει παρούσα με προϊόντα της. Τι έχει «ανακαλύψει», που άλλες ελληνικές εταιρίες δεν έχουν ανακαλύψει ακόμη;

Κεντρικός μας προσανατολισμός στην Olympria Electronics είναι η έμφαση στην καινοτομία, την ποιότητα και την καινοτομία αιχμής. Φιλοσοφία μας είναι να παράγουμε προϊόντα υψηλής ποιότητας και κορυφαίας τεχνολογίας. Τα στοιχεία που μου αναφέρετε επιβεβαιώνουν τη συνεχή, καθη-

μερινή μας προσπάθεια στην Olympria Electronics να είμαστε η καλύτερη ελληνική εταιρεία, με μια ταχεία ανάπτυξη στον τομέα των ηλεκτρονικών συστημάτων ασφαλείας.

Σε ότι αφορά την ποιότητα, που αποτελεί στρατηγικό πυρήνα ανάπτυξης της εταιρίας, έχουμε αναπτύξει πολύ εξελιγμένα εργαλεία, τα οποία έχουν ενοποιηθεί σε ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Ποιότητας, το οποίο λέγεται OEQS (συμπεριλαμβάνει 5s, 6 sigma, Kaizen, TQM, ISO 9001, ISO 14001, ISO 22000, EFQM). Τα εργαλεία ποιότητας έχουν ενσωματωθεί κατά τέτοιο τρόπο που να είναι εύκολα υλοποιήσιμα και να αποδίδουν υψηλή και σταθερή ποιότητα, με συνέπεια στις παραδόσεις - στοιχεία απαραίτητα για την ιδιαίτερα απαιτητική αγορά των Σκανδιναβικών χωρών. Επιπλέον τα προϊόντα μας έχουν πιστοποιηθεί από έγκριτα και έγκυρα ινστιτούτα πιστοποίησης κατά EN (European Norm) 54 και EN 60598-2-22, από το βρετανικό ινστιτούτο πιστοποίησης LPCB και από τα γερμανικά TÜV και VDS.

■ Κουβεντιάζοντας κάποτε με τον πρώην πρόεδρο του ΣΕΒΕ, τον Β. Θωμαϊδή, είδα έκδηλη την πικρία του για το γεγονός ότι οι τράπεζες και ο δημόσιος τομέας στην Ελλάδα πρακτικά αδυνατούν ν' αναγνωρίσουν την καινοτομία και να τη χρηματοδοτήσουν. Συμμερίζεστε αυτή την άποψη;

Η διαπίστωση του Β. Θωμαϊδή είναι αληθής. Την περίοδο 2003-07, όταν η χώρα μας απολάμβανε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, οι τράπεζες είχαν στοχεύσει τα προϊόντα τους κυρίως στο Real Estate, στη στεγαστική πίστη και στα καταναλωτικά δάνεια. Θα έλεγα ότι στην ουσία παραμέλησαν τις επιχειρήσεις που δίνουν έμφαση στην καινοτομία και την ποιότητα.

Με μεγάλη μου ικανοποίηση διαπίστωσα ότι η Eurobank και η Εθνική Τράπεζα διοργάνωσαν ένα μεγάλο διαγωνισμό για την καινοτομία, που είναι ένα ιδιαίτερα θετικό βήμα. Ελπίζω ότι αυτό σηματοδοτεί στροφή του τραπεζικού τομέα στις δυνατές, καινοτομικές επιχειρήσεις που έχουν δυνατότητα στην εξωστρέφεια.

■ Έχετε πολλές φορές επισημάνει την ανάγκη καθιέρωσης ενός δυνατού «brand» για τα ελληνικά προϊόντα στο εξωτερικό. Το κακό είναι ότι το ελληνικό Brand έχει αναγνωρισιμότητα, αλλά δυστυχώς αυτό λειτουργεί ...προς αποφυγή. Πόσο εύκολο είναι ν' αλλάξει αυτή η εικόνα;

Η κατάσταση είναι ακριβώς έτσι σήμερα δυστυχώς. Το ελληνικό brand name στην ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο, μάλιστα έχει ισχυρή αναγνωρισιμότητα, αλλά με πολύ αρνητική εικόνα. Ζούμε σε μια περίοδο που η εικόνα της Ελλάδας έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα, γεγονός που έχει ήδη στοιχίσει τα μέγιστα στους Έλληνες εξαγωγείς, που προσπαθούν να στραφούν «προς τα έξω», καθώς η αγορά στην Ελλάδα βαθμιαία συρρικνώνεται, λόγω των μέ-

τρων δημοσιονομικής εξυγίανσης της χώρας. Η κατάσταση δεν είναι εύκολο να αλλάξει. Ωστόσο, αν χρησιμοποιήσουμε τα σωστά στρατηγικά εργαλεία, σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα, θα μπορέσουμε να δούμε κάποια ουσιαστική αλλαγή. Η χώρα μας χρειάζεται επειγόντως στρατηγική επανατοποθέτηση (brand repositioning) στον παγκόσμιο χάρτη. Στόχος της καμπάνιας επανατοποθέτησης της χώρας μας θα είναι η αναβάθμιση και αποκατάσταση της ζημιάς που έχει υποστεί το brand name «Ελλάδα» και η παράλληλη προβολή - προώθηση των ελληνικών προϊόντων. Έχουμε ανάγκη από μια διεθνή εκστρατεία για την ανάδειξη των σημείων υπεροχής της Ελλάδας.

■ Στον τομέα των δομικών υλικών, που ενδιαφέρει τους μηχανικούς, πώς αντιμετωπίζονται στο εξωτερικό τα ελληνικά προϊόντα;

Με δυσπιστία. Δημιουργήσαμε πολύ κακό όνομα το 2010, σε ότι αφορά τη συνέπεια των παραδόσεων μας, με τις επαναληπτικές απεργίες των λιμενικών, των οδηγών φορτηγών κλπ.

Παρόλα αυτά τα ελληνικά δομικά υλικά διαθέτουν πολύ ισχυρό brand στις διεθνείς αγορές, ακριβώς γιατί αποδίδουν πολύ ικανοποιητική σχέση value for money και είναι κατά συνέπεια ανταγωνιστικά. Εδώ θα ήθελα να επισημάνω ότι αυτό που χρειάζεται για τα δομικά υλικά είναι η χρήση κινήτρων και να αποκτήσουν τα απαραίτητα σήματα συμμόρφωσης για να μπορούν να βγουν επιθετικά στις αγορές. Σήμερα στερούνται αυτής της δυνατότητας σε μεγάλο βαθμό. Βέβαια το νέο πρόγραμμα Εξωστρέφεια 1ος κύκλος, για πρώτη φορά δίνει τέτοιου είδους εργαλεία και είμαστε ικανοποιημένοι που υιοθετήθηκε η πρόταση του ΣΕΒΕ.

Κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να υπάρχει ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης δραστηριότητας, δράσης και στόχευσης, ιδιαίτερα στις αναδυόμενες αγορές του Κόλπου, της Τουρκίας και της Ρωσίας, όπου οι προβλέψεις για την οικοδομική δραστηριότητα (βασικός παράγοντας ζήτησης) είναι θετικές για τα επερχόμενα έτη. Πιστεύω ακόμα πως πρέπει να κινούμαστε στις διεθνείς αγορές προσφέροντας τη λογική του «πακέτου»: οργανωμένα consortiums που θα αποτελούνται από το μελετητή, την τεχνική εταιρία και συμπληρωματικά (μη ανταγωνιστικά μεταξύ τους) δομικά υλικά, τα οποία στοχεύουν σε ολοκληρωμένα projects.

■ Πρόσφατα διατυπώσατε την εκτίμησή ότι αν η ελληνική κυβέρνηση κατόρθωνε να ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο στην ποιότητα των «μη συμμορφούμενων εισαγόμενων προϊόντων», το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών θα ήταν πιθανότατα μειωμένο κατά 5% αντί για 2,8% στο 10μηνιο του 2010. Έχετε προσδιορίσει τι στοιχίζουν στην Ελλάδα τα μη συμμορφούμενα εισαγόμενα, που με δέλεαρ πχ, την τιμή, πείθουν τους καταναλωτές να τα αγοράσουν;

Τα μη συμμορφούμενα εισαγόμενα προϊόντα κλείνουν τις ελληνικές επιχειρήσεις, στερούν θέσεις εργασίας από τους Έλληνες πολίτες καθώς και απόδοση φόρων. Εδώ θα πρέπει να βγούμε και

να πούμε την αλήθεια: υπάρχουν χώρες, όπου η κλοπή της πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελεί εθνικό σπορ. Πρωταγωνιστές στην κατηγορία αυτή είναι η Κίνα και η Τουρκία, όπου οι τοπικές βιομηχανίες παρακολουθούν ποια προϊόντα είναι επιτυχημένα στις Δυτικές αγορές και τα αντιγράφουν με κακή απομίμηση, χωρίς να εφαρμόζουν τις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς νόρμες που τα διέπουν. Κατά συνέπεια τα προϊόντα κυκλοφορούν ανενόχλητα σε χώρες που δε διαθέτουν αυτόματους μηχανισμούς ελέγχου ποιότητας της αγοράς, όπως η Ελλάδα.

Εδώ θα ήθελα να κάνω σαφές ότι σε καμία περίπτωση δεν υπονοώ ότι όλα τα ελληνικά προϊόντα πληρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές ποιότητας ή ότι αντίστοιχα η Κίνα και η Τουρκία δεν παράγουν και ποιοτικά προϊόντα, ούτε και προτείνω πολιτική προστατευτισμού. Αντίθετα προτείνω μια πολιτική ελεύθερου αλλά θεμιτού ανταγωνισμού. Θέλουμε να επικρατήσουν συμμορφωμένα ποιοτικά προϊόντα, τα οποία πληρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές, γεγονός που θα συμβεί μόνο με τον σωστό έλεγχο και εποπτεία της αγοράς.

■ Τι γίνεται στον τομέα των εισαγόμενων «μη συμμορφούμενων» δομικών υλικών; Ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος των Ελλήνων μηχανικών στη βελτίωση της κατάστασης;

Το θέμα της ποιότητας και του ελέγχου της αγοράς θα πρέπει να αντιμετωπιστεί περισσότερο εντακτικά από την πολιτεία, έτσι ώστε οι ελληνικές επιχειρήσεις να αντεπεξέλθουν στον συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνισμό από χώρες χαμηλού κόστους. Συγκεκριμένα, ο κλάδος των δομικών υλικών για πολλά χρόνια παραμένει απροστάτευτος, καθώς:

1. Κατακλύζεται από προϊόντα κατασκευαστών τρίτων χωρών χωρίς κανέναν έλεγχο της σήμανσης CE marking (δεν πραγματοποιούνται δειγματοληπτικοί έλεγχοι στις πύλες εισόδου, στα σημεία πώλησης και στα κτίρια όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία).
2. Κυκλοφορούν προϊόντα στην αγορά τα οποία φέρουν την σήμανση CE marking (δήλωση συμμόρφωσης) χωρίς όμως να τηρούν τις συγκεκριμένες Ευρωπαϊκές νόρμες.
3. Ο ΕΛΟΤ δεν διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό για την πιστοποίηση ηλεκτρονικών προϊόντων τεχνολογίας αιχμής, με αποτέλεσμα οι ελληνικές βιομηχανίες να υποχρεούνται να απευθύνονται σε Ινστιτούτα πιστοποίησης του εξωτερικού.
4. Δεν πραγματοποιούνται δειγματοληπτικοί έλεγχοι στην αγορά όπως ορίζεται από την Ευρωπαϊκή ένωση και την Ελληνική νομοθεσία (οδηγίες για την εφαρμογή του CE marking).

Πρότασή μου είναι η δημιουργία μιας ανεξάρτητης αρχής για τον έλεγχο και την ποιότητα της αγοράς, όπου θα πραγματοποιούνται έλεγχοι, στα σημεία πώλησης και στα κτίρια, όπως ακριβώς συμβαίνει με τους ενεργειακούς επιθεωρητές. Την ανεξάρτητη αρχή θα στελεχώνουν μηχανολόγοι του ΤΕΕ, που θα έχουν ως ρόλο την επιθεώρηση σχετικά με την ασφάλεια των κτιρίων, πραγματοποιώντας συστηματικά και απρόσκοπτα δειγματοληπτικούς

ελέγχους στην αγορά με την μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας.

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα και ωφέλειες από τη δημιουργία της προτεινόμενης ανεξάρτητης αρχής θα είναι η ενδυνάμωση της ελληνικής βιομηχανίας και του θεμιτού ανταγωνισμού και η προστασία του καταναλωτή από προϊόντα χαμηλής ασφάλειας.

Εδώ ακόμα αξίζει να αναφέρω ένα έμμεσο όφελος από το σωστό έλεγχο και την εποπτεία της αγοράς, που αφορά στον τουρισμό. Η χώρα μας θα αποκτήσει την εικόνα ενός ασφαλούς τόπου για αναψυχή και θα αποφευχθούν δυστηχήματα όπως στην Κέρκυρα και στο ξενοδοχείο του Παυροράματος Θεσσαλονίκης.

■ Χάρη και στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του λεβ, η Βουλγαρία –αλλά και η Λιθουανία– κατόρθωσαν να μας σπρώξουν δύο θέσεις χαμηλότερα στην κατάταξη εξαγωγικών επιδόσεων της ΕΕ-27. Έχετε πει ότι τυχόν επιστροφή στη δραχμή θα ήταν καταστροφική για εμάς. Πώς πρέπει λοιπόν να αντιμετωπίσουμε αυτή την πρόκληση;

Θεωρώ πως η Βουλγαρία πρωτίστως έχει καταφέρει να αναπτύξει σημαντικές οικονομίες κλίμακας και έχει αξιοποιήσει κατάλληλα τα οφέλη, τα οποία τους προσέφερε η ένταξη τους στην ΕΕ-27, ενώ κατά δεύτερο λόγο βελτίωσε τη θέση της λόγω ανταγωνιστικότητας του νομίσματος. Ουσιαστικά, η Βουλγαρία δεν κάνει τίποτα περισσότερο από το να ακολουθεί τις τάσεις του παγκόσμιου εμπορίου. Η πλειονότητα των χωρών της ΕΕ-27, οι περισσότερες από τις οποίες έχουν υιοθετήσει το ευρώ καταγράφουν μέσα στο 2010 εξίσου σημαντικά ποσοστά αύξησης των εξαγωγών τους. Επομένως το συμπέρασμα ότι ένα λιγότερο ισχυρό νόμισμα μπορεί να εγγυηθεί πλούτο μέσω των εξαγωγών σε μία οικονομία είναι λίγο αυθαίρετο και σε κάθε περίπτωση επικίνδυνο στην κατάσταση την οποία βρίσκεται η ελληνική οικονομία.

Αναμφίβολα μία επιστροφή της ελληνικής οικονομίας στη δραχμή, υπό τις υφιστάμενες συνθήκες, θα ήταν ολέθρια. Είναι τελείως διαφορετικό να υιοθετείς ένα νόμισμα για λόγους αρχής ή πολιτικής, όπως κάνει μέχρι σήμερα για παράδειγμα η Σουηδία με την Κορώνα και η Μεγάλη Βρετανία με τη Στερλίνα και τελείως διαφορετικό να επανέρχεσαι σε μία νομισματική μονάδα επειδή σε αναγκάζουν στα πλαίσια μίας χρεοκοπίας ή μίας διαδικασίας αναδιάρθρωσης του χρέους. Και μόνο η ιδέα μίας οικονομίας η οποία χρεοκοπεί και εκτοπίζεται ουσιαστικά από μία ισχυρή ένωση, επιβαρύνει περαιτέρω την ήδη άσχημη εικόνα της χώρας μας σε διεθνές επίπεδο.

Εξάλλου δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές ανέρχονται μόλις στο 1/3 των εισαγωγών, επομένως το όφελος σε ενδεχόμενη υποτίμηση από τις εξαγωγές θα ήταν πιθανότατα υποπολλαπλάσιο από το πρόσθετο κόστος που θα επέφεραν οι εισαγωγές.

■ Ο ΣΕΒΕ έχει προτείνει οι επιχειρήσεις να μπορουν να πηγαίνουν απευθείας –κι όχι μέσω τραπεζών– στο υπό σύσταση Ταμείο Εξωστρέφειας, αλλά και στο Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (πρώτων ΤΕΜΠΜΕ). Είσατε επιφυλακτικός με τις τράπεζες;

Ουσιαστικά ο ΣΕΒΕ εκφράζει την ανησυχία των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων. Η αρνητική αυτή στάση δεν είναι αβάσιμη, καθώς πολλοί επιχειρηματίες, σε προηγούμενα προγράμματα ενίσχυσης ρευστότητας, όπως το ΤΕΜΠΜΕ πρόσφατα, δεν κατάφεραν να αξιοποιήσουν αυτό το εργαλείο, εξαιτίας της μη συνεργασίας των τραπεζών. Αυτό που ζητάμε είναι γρήγορες και ευέλικτες διαδικασίες.

■ Επίσης, έχει εισηγηθεί τα ταμεία αυτά να χορηγούν εγγυοδοτήσεις κι όχι δάνεια, γιατί έτσι θα μπορούσαν να κινητοποιηθούν έως και οκταπλάσια κεφάλαια. Πώς θα λειτουργήσει αυτό;

Οι πόροι δυστυχώς είναι ιδιαίτερα περιορισμένοι και πρέπει να βρούμε τρόπους να τους αξιοποιήσουμε με το βέλτιστο τρόπο. Αν λοιπόν τα ταμεία αυτά χορηγούσαν άμεσα κεφάλαια, οι επιχειρήσεις οι οποίες θα επωφελούνταν θα ήταν ελάχιστες. Όμως, αν τα ταμεία αυτά παρέχουν αντί για δάνεια εγγυήσεις, με τις οποίες μία επιχείρηση θα απευθύνεται στην τράπεζα για να χρηματοδοτηθεί, τότε ο βαθμός μόχλευσης θα είναι πολλαπλάσιος του αρχικού κεφαλαίου. Παράμετρος-κλειδί για να λειτουργήσει αποτελεσματικά αυτός ο μηχανισμός, είναι να υπερκεραστεί το πρόβλημα που είχε ανακύψει με την μη αποδοχή των τραπεζών να συνεισφέρουν στο πρόγραμμα και σε αυτό το πλαίσιο υπάρχει πρόταση του ΣΕΒΕ η οποία έχει κατατεθεί και επίσημα στο αρμόδιο Υπουργείο.

■ Ποια προβλήματα δημιουργεί στις εξαγωγικές επιχειρήσεις της Ελλάδας η ένταξη της πΓΔΜ στη λίστα «μη συνεργάσιμων κρατών» του ελληνικού υπουργείου Οικονομικών;

Η ένταξη της πΓΔΜ στη λίστα των «μη συνεργάσιμων κρατών» του ελληνικού Υπουργείου Οικονομικών σίγουρα αφινίδιασε τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εμπορικά και επενδυτικά στην πΓΔΜ. Ο κατ' ουσία αποκλεισμός για το μέλλον της εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας των ελληνικών επιχειρήσεων με την πΓΔΜ είναι κατά τη γνώμη μου απαράδεκτος, καθώς ιδίως σε αυτή την περίοδο της ύφεσης, της μειωμένης ρευστότητας και της δυσχερούς χρηματοοικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων. Ωστόσο, να επισημάνω εδώ ότι δεν είναι μόνο η πΓΔΜ. Το πρόβλημα αυτό αφορά και άλλες χώρες, όπως το Χονγκ Κονγκ, την Σιγκαπούρη και τη Μαλαισία, με περιορισμένες ωστόσο συγκριτικά εμπορικές συναλλαγές.

Προτείνω τη δημιουργία ανεξάρτητης αρχής για τον έλεγχο και την ποιότητα της αγοράς δομικών υλικών, όπου θα πραγματοποιούνται έλεγχοι, στα σημεία πώλησης και στα κτίρια, με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας.

Αναμφίβολα μία επιστροφή της ελληνικής οικονομίας στη δραχμή, υπό τις υφιστάμενες συνθήκες, θα ήταν ολέθρια. Είναι τελείως διαφορετικό να υιοθετείς ένα νόμισμα για λόγους αρχής ή πολιτικής και τελείως διαφορετικό να επανέρχεσαι σε μία νομισματική μονάδα επειδή σε αναγκάζουν

Την περίοδο 2003-07, οι τράπεζες είχαν στοχεύσει τα προϊόντα τους κυρίως στο Real Estate και τα καταναλωτικά δάνεια, αφήνοντας την καινοτομία στο περιθώριο

Θεωρώ πως υπάρχει αρκετά γόνιμο έδαφος για συνεργασία μεταξύ του ΣΕΒΕ και του ΤΕΕ στη διόργανωση ημερίδων και κοινών δράσεων σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία της αγοράς

